

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Навчально-науковий інститут філології та історії
Кафедра історії, правознавства та методики навчання

СИЛАБУС навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Код дисципліни	
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна (циклу загальної підготовки)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	
Освітньо-наукова програма	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форми контролю	залік

Інформація про викладачів

Викладач	Гриценко Андрій Петрович, доктор педагогічних наук, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання
Контактний телефон	+380950710747
E-mail:	metodistandre@gmail.com
Профайл викладача	https://gnpuaspirantura.wixsite.com/naukovikadry/гриценко https://scholar.google.com.ua/citations?user=IU-0QKoAAAAJ&hl=u k https://orcid.org/0000-0002-9107-1394 https://publons.com/researcher/2910210/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій / практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі консультації через електронну пошту та в Google classroom

м. Глухів, 2024 рік

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції (д.ф. / з.ф.)	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3/90	16 / 4	20 / 4	54 / 82	залік

Метою є поглиблене вивчення історичного розвитку закладу вищої педагогічної освіти, заснованого на кращих педагогічних традиціях. Більш як у віковій історії університету відобразилися різні громадсько-політичні, соціальні та економічні зміни, що відбулися в суспільстві.

Програми реорганізації шкільної справи і перебудови системи педагогічної освіти обумовили такі періоди в історичному розвитку навчального закладу.

Основним завданням вивчення дисципліни є набуття знань з метою подальшого формування професійного світогляду майбутнього вчителя історії і права, який повинен глибоко розуміти засадничі цінності історії, державності, права і закону.

Предметом дисципліни є вивчення історії першого закладу вищої педагогічної освіти в якій відобразилися різні громадсько-політичні, соціальні та економічні зміни, що відбулися в суспільстві за період з 1874 року до сьогодення.

Основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу «Історія Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»:

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї та знання, розв'язувати комплексні завдання у професійній та/або дослідницько-інноваційній діяльності з історії освіти та діяльності освітянина, оволодівати методологією наукової та педагогічної діяльності, а також здійснювати власне наукове дослідження, результати якого матимуть наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК. Сформованість системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу інформації.

ЗК. Здатність до професійно-педагогічної комунікації, налагодження й підтримки контактів з учасниками освітнього дискурсу незалежно від їхніх національних, гендерних, вікових ознак, до вільного обговорення професійних та комунікативних проблем.

ЗК. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу (лідерство) та підприємливість, ефективно діяти в команді.

Спеціальні фахові предметні компетентності:

ФК. Здатність до набуття навичок застосування сучасних методологічних принципів наукового історичного аналізу, використання наукової періодизації історії освіти, а також міждисциплінарних зв'язків при вивченні окресленої наукової проблеми.

ФК. Здатність до виконання оригінальних наукових досліджень з актуальних питань історії освіти XIX - XXI ст., принципів педагогіки та історичної регіоналістики з дотриманням принципів основних концепцій, проблемно-історичних підходів та методів у сфері історії освіти.

Програмні результати навчання:**Знання:**

ПРН. Знати сучасні методи проведення археологічних та історичних досліджень, специфіку розвитку історичного пізнання в конкретні історичні періоди, у тому числі й на сучасному етапі, зіставляючи історичні події, явища із періодами (епохами) та регіонами.

Уміння/Навички:

ПРН. Організовувати теоретичні дослідження в галузі гуманітарних наук, вводячи до наукового обігу архівні та археологічні джерела, наукові праці з обраної наукової теми, матеріали фондів музеїв та археологічних експедицій тощо.

Відповідальність і автономія:

ПРН. Здатність до знаходження оригінального інноваційного рішення, спрямованого на розв'язання конкретної наукової проблеми у сфері історії освіти.

Місце у структурно-логічній схемі: після вивчення історії України з давніх часів – до XIX ст., історії української культури; педагогіки, передусім вивченню історії України XX ст., політології, правознавству, соціології та педагогічній практиці.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		СРС
	лекції	семінарські	
Модуль І. Розвиток закладу вищої педагогічної освіти в Глухові за часів Російської імперії та сталінської тоталітарної системи			
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Заснування Глухівського учительського інституту Діяльність учительського інституту за директорства Олександра Белявського (1874 - 1894), Івана Андрієвського (1894-1905), Павла Міловського (1905-1909), Митрофана Григоревського (1909-1913) та Леоніда Апостолова (1913-1916)	2/2	2/2	8
Тема 2. Діяльність педагогічного інституту з літературно-історичним, фізико-математичним та природничо-географічним відділами (1917-1921, директор Костянтин Ягодовський (1916-1923) та інституту народної освіти з літературно-історичним, фізико-математичним та природничо-географічним відділами (1921-1924, директор Яків Колубовський (1923-1924)). Функціонування педагогічних курсів в 1924-1925 рр. (завідувачі – Павло Івченко (1924), Яків Морачевський (1924-1925).	2	2	8
Тема 3. Діяльність педагогічного технікуму в 1925-1930 рр. (директори Юрій Нестеренко (1925-1927) та Іван Лошняков (1927-1930)). Створення та функціонування Інституту соціального виховання в 1930-1933 рр. (директори Платон Горілий (1930-1931), Дмитро Донський (1931-1932) та Юрій Рожков (1932-1934). Започаткування педагогічного інституту, який готував учителів для середніх шкіл на математичному, фізичному, мовно-літературному, історичному та агробіологічному факультетах	2	2/	8

(директори Леонід Гаркуша (1934-1935), Олександр Стрельцов (1935-1938)).			
Тема 4. Історія учительського інституту з двома відділами: фізико-математичним і природничо-географічним у 1937-1954 рр. (директори С. Навоєнко (1938), Дмитро Гаран (1938-1941, 1943-1945), Іван Чуйко (1945-1947), Григорій Сапітон (1947-1952), Фелікс Мазур (1952-1954)).	2/2	2	
Разом в I модулі	8/2	8/2	24
Модуль II. Розвиток закладу вищої педагогічної освіти в Глухові: педагогічний інститут - педагогічний університет – національний педагогічний університет			
Тема 5. Запровадження традицій підготовки майбутніх учителів за ректорства Олександра Томчука (1954-1971) у педагогічному інституті: фізико-математичний та факультет початкової освіти (1956-1972).	2	2	6
Тема 6. Історія Глухівського педагогічного інституту в 1970-1980-х рр.: підготовка вчителів початкових класів і підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін і праці (1972-1986); функціонування факультетів дошкільного виховання, підготовки вчителів початкових класів, підготовки вчителів праці (1986-1993) за ректорства Івана Качана (1971-1980), Миколи Великолуга (1980-1985) та Леоніда Гнатюка (1985-1990)	2	2/2	8
Тема 7. Функціонування вишу в 1990-х роках за ректорства Миколи Волоса (виконував обов'язки у 1990 р.), Володимира Куриленка (1990-1995), О. Горбенка (виконував обов'язки в 1995-1996 рр.) Володимира Чирви (1996-1999) та Миколи Волоса (виконував обов'язки у 1999-2000 рр.)	2	4	8
Тема 8. Глухівський заклад вищої освіти: від інституту до університету та до національного університету за ректорства Олександра Курка (з 2000-го до сьогодні).	2/2	4/2	8
Разом в II модулі	8/2	12/2	30
Разом за семестр	16/4	20/4	54

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача. Студент зобов'язаний:
- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин; - брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати творчу роботу у вигляді презентації;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності.

Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка»

Політика щодо викладання.

Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

3. Критерії оцінювання та засоби діагностики.

3.1. Рейтинг здобувача з курсу складається з балів, що він отримує за:

- виконання завдань до семінарських занять;
- виконання ІНДЗ (у формі реферативного дослідження із теми, дотичної до предмету пошуку дисертації);
- опрацювання лекційного курсу;
- додаткових балів за участь у наукових заходах, написанні повідомлень, есе тощо.

Поточний контроль рівня знань аспірантів передбачає перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- контроль за систематичністю й активністю роботи на практичних заняттях;
- контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза межами аудиторних занять;
- контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді додаткових завдань (за необхідності).

Підсумковий контроль знань аспірантів здійснюється в кінці семестру у формі іспиту.

Підсумковий рейтинг обчислюється за формулою:

$$R_{\text{ітд}} = R_{\text{сем}} + R_{\text{індз}} + R_{\text{лек.}} = 45 + 35 + 20 = 100 \text{ балів, де}$$

$R_{\text{пр}}$ – рейтингові бали за виконання завдань до семінарських занять.

$R_{\text{індз (реферат)}}$ – рейтингові бали за виконання ІНДЗ.

$R_{\text{лекц.}}$ – рейтингові бали за опрацювання лекційного курсу.

3.2. Критерії нарахування балів.

Семінарське заняття оцінюється 8 балами:

«відмінно» – повна творча відповідь (більше 90% необхідної інформації), завдання семінарського заняття виконані творчо, без зауважень – 7,5 балів;

«добре» – повна відповідь (не менше 75% необхідної інформації), або повна відповідь з незначними помилками, які здобувач виправив після зауваження викладача. Завдання семінарського заняття виконані з незначними зауваженнями – 5 балів;

«задовільно» – повна або недостатньо повна відповідь на теоретичні запитання. Практичне завдання виконані із значними зауваженнями – 4-3 бали;

«достатньо» – участь в обговоренні теоретичних питань практичної роботи.

Завдання до семінарського заняття виконані частково (50%) – 3 бал.

За виконання практичних робіт здобувач може отримати максимум 45 балів.

ІНДЗ (дослідження у формі реферату) оцінюються 23 балами:

Критерії оцінювання:

- актуальність обраної теми та її кореляція із темою дисертації – 3 бали
- розгорнутий план реферату – 2 бали;
- обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів досягнення мети дослідження – 3 бали;

- самостійний та критичний аналіз змісту першоджерел. Логічність викладу матеріалу – 8 балів;

- доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, шляхи розв'язку проблеми (при презентації результатів дослідження) – 3 бали;

- дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів реферату – 4 балів.

Загальна оцінка:

«відмінно» – завдання реферативного дослідження виконано без зауважень – 19-23 балів;

«добре» – завдання реферативного дослідження виконано з незначними зауваженнями, які здобувач виправив самостійно – 15-18 балів;

«задовільно» – завдання реферативного дослідження виконано з певними недоліками, частину з яких здобувач виправив самостійно – 10-14 балів;

«достатньо» – завдання реферативного дослідження виконано частково, самостійно виправити помилки здобувач не може – до 9 балів включно.

Опрацювання питань лекційного курсу оцінюється 18 балами:

«відмінно» – повне опрацювання питань лекційного курсу (не менше 90% потрібної інформації) – 18-14 балів;

«добре» – достатньо повне опрацювання питань лекційного курсу (не менше 75% необхідної інформації) або повне з незначними неточностями – 13-10 балів;

«задовільно» – неповне опрацювання питань лекційного курсу (більше 60% необхідної інформації) – 9-5 балів;

«незадовільно» – опрацювання питань лекційного курсу менше 60% необхідної інформації з грубими помилками 0–4 балів.

Здобувачі, рейтинг яких по закінченню вивчення курсу складає понад 60 балів, мають право залишити за собою набраний упродовж навчання рейтинг та отримати підсумкову оцінку.

Здобувачі, які по закінченню вивчення курсу набрали менше 60 балів, але мають бали за реферат або бажають покращити свій рейтинг, виконують контрольну роботу (тестові завдання), що оцінюється 25 балами. У такому випадку підсумковий рейтинг обчислюється за формулою:

$$R_{\text{під}} = R_{\text{сем}} + R_{\text{реф}} + R_{\text{лк}} + R_{\text{кр}}, \text{ де}$$

$R_{\text{сем}}$ – рейтингові бали за виконання завдань до семінарських занять.

R_{реф} – рейтингові бали за виконання ІНДЗ.

R_{лк} – рейтингові бали за опрацювання лекційного курсу).

R_{екз} – рейтингові бали за контрольну роботу (підсумковий тест).

Загальна сума балів у такому випадку не може перевищувати **80** балів.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ з/п	Види навчальної діяльності, кількість тем	Максимальна кількість балів за одну тему	Загальна кількість балів	Форма підсумкового контролю
1.	Опрацювання лекційного матеріалу (8 / 2)	2 / 8	16 / 16	Залік
2	Практичні заняття (10 / 28)	6 / 15	60 / 56	
3	Самостійна робота (8)	2	16 / 16	
4	Контрольна робота (тестові завдання / реферат) (1)	8/12	8 / 12	
			100	

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою ECTS	Значення оцінки за рівнями сформованості ЗК, ФК, ПРН
A	90-100	Високий рівень володіння сформованими компетентностями, ПРН
B	82-89	Достатній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
D	64-73	Середній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
E	60-63	Рівень оволодіння ЗК, ФК, ПРН
FX	35-59	Низький рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
F	0-34	Дуже низький рівень володіння ЗК, ФК, ПРН

Рекомендована література та джерела

1. Белашов В. І. Глухів - столиця гетьманської України (1708—1782 pp.): (від перших поселень до сучасності). Суми: ТОВ "ВПП «Фабрика друку», 2019. 420 с.
2. Белашов В. І. Глухів – столиця Гетьманської і Лівобережної України: посібник для учбової і наукової роботи. Глухів: Районна типографія. 1996. 145 с.
3. Белашов В. І. Глухів – столиця Гетьманщини (до «Глухівського періоду» історії України (1708 – 1782 pp.)). Глухів: РВВ ГДПУ ім. О. Довженка, 2005. 220 с.
4. Белашов В. І. Гетьманщина мовою документів і матеріалів другої половини XVII – XVIII ст. Збірник документів і матеріалів. Глухів: РВВ ГДПУ ім. О. Довженка, 2006. 184 с.
5. Белашов В. І., Гурець М. П., Заїка В. В. та ін. Глухівський державний педагогічний інститут (1874 – 1994 pp.) Суми: ВВП «Мрія» – ЛТВ, 1994. 46 с.
6. Белашов В. І. До історії заснування першого в Україні Глухівського учительського інституту. *Історія і сучасність педагогічної освіти в Україні. Матеріали міжвузівської науково - практичної конференції, присвяченої 120-літтю Глухівського педагогічного інституту і 100 – річчю з дня народження його випускника О. Довженка (25 – 26 жовтня 1994 року).* Глухів, 1994. С. 10 – 12.
7. Белашов В. І. Ляшко Іван Михайлович: людина, педагог, дослідник. *Історичні студії суспільного прогресу.* Вип. 1. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2014. С. 116 – 117.

8. Белашов В. І., Белінська Л. І., Близнюк А. М. Сумщина в історії України. Суми: Мак-ден, 2005. 496 с.
9. Гирич Я. М. Третя річниця «Глухівських наукових читань». Історичні студії суспільного прогресу. Вип. 1. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2014. С. 109 – 115.
10. Гриценко А.П., Курок О.І. До питання періодизації історії Глухівського державного педагогічного інституту на рубежі ХХ-ХХІ століть. *Освіта і наука ХХІ століття* : матеріали звітної наук.-практ. конф. викладачів. (м. Глухів, 4 трав. 2022 р.). 2022. 253 с. С. 48-49.
11. Гриценко А.П., Ащаулова Т.А. Порівняльна характеристика соціального статусу та рівня життя викладачів Глухівської чоловічої гімназії та Глухівського учительського інституту в 1870-х – 1900-х роках. *Сумський історико-архівний журнал*. 2022. № XXXIX. С. 26-32. DOI: doi.org/10.21272/shaj.2022.i39.p.25
12. Гриценко А. П. Розвиток Глухівського педагогічного інституту у 1990-х роках. *Сіверщина в історії України*. Зб. наукових праць. Вип. 15. Ніжин, 2022. С. 140 – 147.
13. Задорожна Л. В. Педагогічні здобутки викладачів Глухівського інституту дореволюційного періоду (1874 – 1917 рр.) : навч. Посібник. Глухів: РВВ ГДПІ, 1999. 75 с.
14. Задорожна Л. В. Ідеї педагогічної майстерності в діяльності Глухівського вчительського інституту (1874 – 1917 рр.): автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук: спеціальність 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Луганськ, 2000. 22 с.
15. Заїка В., Белашов В. Ветерани в строю. *Пам'ятники України*. 1985. № 63. С. 26 – 28.
16. Заїка В. В. Початки світогляду О. Довженка. *Історія і сучасність педагогічної освіти в Україні*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 120-літтю Глухівського педагогічного інституту і 100-річчю з дня народження його випускника О. Довженка (25 – 26 жовтня 1994 року). Ч. 1. Глухів, 1994. С. 76 – 77.
17. Заїка В. В. Глухів у житті і творчості діячів науки, освіти та культури кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Наукові записки з української історії: збірник наукових статей*. Вип. 28. Переяслав – Хмельницький, 2012. С. 69 – 74.
18. Заїка В. В. Глухівський вчительський інститут в системі освітництва північно-східної України друг. половини ХІХ – поч. ХХ ст. *Сумська старовина: всеукраїнський науковий історичний журнал*. № 41 – 42. Суми. С. 45 – 53.
19. Заїка О. Я. Ян Ступка в житті музичного Глухова. *Історико-культурна спадщина Глухівщини*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 1000-літтю м. Глухова (27 – 28 жовтня 1992 р.). Глухів, 1992. С. 106 – 108.
20. Заремський М. Й. Яків Колубовський: фрагменти біографії. *Матеріали науковопрактичної конференції на тему «Розвиток освіти і культури України в ХVІІ – ХІХ ст.»*. 22 – 23 листопада 1999 року. Глухів: РВВ ГДПІ, 1999. –С. 51 – 53.
21. Заремський М. Й. Історіографія Я. М. Колубовського та її вплив на розвиток філософського процесу в Росії. *Матеріали четвертої Сумської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми, 2001. С. 63 – 67.
22. Заремська Н. І. Сторінки педагогічної біографії Я. М. Колубовського. *Матеріали четвертої Сумської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми, 2001. С. 18 – 22.
23. Зозуля С. Ю. Справа про ліквідацію Глухівського інституту народної освіти в фондах Ніжинського архіву. *Матеріали восьмої науково-краєзнавчої конференції Сіверщина в історії України: збірник наукових праць*. Вип. 2. К. – Глухів, 2002. С. 184 – 191.
24. Ільїн О. Л., Расвський В. Ю. З історії викладання математики в Глухівському педінституті (дореволюційний період). *Історія і сучасність педагогічної освіти в Україні*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 120-літтю

Глухівського педагогічного інституту і 100-річчю дня народження його випускника О. Довженка (25 – 26 жовтня 1994 року). Част. 1. Глухів, 1994. С. 18 – 19.

25. Карпов М. Грізний рік (Із записок народного вчителя). Харків: Прапор, 1973. 171 с.

26. Ковальчук Г. С. Патріотизм О. Довженка. *Історія і сутність педагогічної освіти в Україні*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 120-літтю Глухівського педагогічного інституту і 100-річчю з дня народження його випускника О. Довженка (25 – 26 жовтня 1994 року). Ч. 1. Глухів, 1994. С. 70 – 72.

27. Крижанівський В. М. Спогади родини Полярушів про Глухівський педагогічний інститут. *Історичні студії суспільного прогресу*. Вип. 1. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2014. С. 109 – 115.

28. Кримова Т. М. Сторінки історії Глухівського інституту. *Історія і сучасність педагогічної освіти в Україні*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 120-літтю Глухівського педагогічного інституту і 100-річчю з дня народження його випускника О. Довженка (25 – 26 жовтня 1994 року). Ч. 1. Глухів, 1994. С. 15.

29. Куриленко В. М., Волос М. П., Зінченко В. П. Стан і перспективи розвитку Глухівського педінституту. *Історія і сучасність педагогічної освіти в Україні*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 120-літтю Глухівського педагогічного інституту і 100-річчю з дня народження його випускника О. Довженка (25 – 26 жовтня 1994 року). Ч. 1. Глухів, 1994. С. 3 – 9.

30. Курок О., Гриценко А. Глухівський вуз – найстаріший заклад вищої педагогічної освіти України. *Глухівщина*. 2022. № 35 (2781). 27 жовтня. С. 1-2.

31. Курок О., Гриценко А. ALMA MATER – 148 років! *Тиждень* 2022. № 44 (1220). 27 жовтня. С. 3.

32. Курок О., Гриценко А. Глухівський національний педагогічний університет - найстаріший заклад вищої педагогічної освіти України. *Сумський історичний портал*. 2022. 25 жовтня. URL:

<https://history.sumy.ua/news/9607-hrytsenko-andrii-kurok-oleksandr.html>

33. Курок О., Гриценко А. Глухівський національний педагогічний університет - найстаріший заклад вищої педагогічної освіти України. *Данкор онлайн*. 2022. 25 жовтня. URL: <http://dancor.sumy.ua/articles/community/436976>

34. Курок О., Гриценко А. Глухівський національний педагогічний університет - найстаріший заклад вищої педагогічної освіти України. *Білонілля.city*. 2022. 25 жовтня. URL:

<https://bilopillia.city/blogs/245591/gluhivskij-nacionalnij-peduniversitet-najstarishij-zaklad-vischoi-pedagogichnoi-osviti-ukraini>

35. Курок О. І., Гурець М. П. Гуманістичні традиції Глухівського педуніверситету. *Збереження історико-культурних надбань Сіверщини*. Матеріали третьої науково-практичної конференції (16 квітня 2014 р.) Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. С. 121 – 125.

36. Курок О. І., Гриценко А. П. Досвід формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у Глухівському учительському інституті у 1874–1917 роках. *Сіверщина в історії України*. Зб. наукових праць. Вип. 13. Київ – Глухів: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2020. С. 233 – 237

а. Курок О. І. Духовні світочі Глухівського освітянства. *Сіверщина в контексті історії України*. Матеріали шостої науково-практичної конференції (17 – 18 травня 2007 р.): збірник наукових праць. Суми, 2007. С. 159 – 160.

37. Курок О., Гриценко А. Заснування Глухівського учительського інституту. *Актуальні питання дослідження вітчизняної історії й викладання предметів громадянської та історичної освітньої галузі в умовах НУШ: збірник наукових праць / [редкол.: Гриценко А.П., голова, Чумаченко О.А., співголова та ін.]. Глухів: Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка, 2022. Вип. 1. 232 с. : іл. С. 19-23.*

38. Курок О.І., Гриценко А. П. Організація фахової підготовки майбутніх педагогів у Глухівському учительському інституті у 1870-х роках. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2022. Вип. 50, № 3, Ч. 1 С. 12-24. URL : <https://drive.google.com/file/d/182VCBkC9-qYdkoz1j2mGgLebtmGkpLdo/view>
39. Ляшко І. М., Гамалій А. Т. Глухівський державний педагогічний інститут / І. М. Ляшко, А. Т. Гамалій. Харків: Прапор, 1974. 47 с.
40. Мосіяшенко В. А., Лищенко Г. П. Сторінки історії Глухівського педінституту. *Історико-культурна спадщина Глухівщини*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 1000-літтю м. Глухова (27-28 жовтня 1992 р.). Глухів, 1992. С. 32 – 35.
41. Мосіяшенко В. А., Заремська Н. І. Педагогічна нива випускника Глухівського учительського інституту Митрофана Христенка. *Історія і сучасність педагогічної освіти в Україні*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 120-літтю Глухівського педагогічного інституту і 100-річчю з дня народження його випускника О. Довженка (25 – 26 жовтня 1994 року) / Част. 1. Глухів, 1994. С. 56 – 57.
42. Мошик І. В. Становлення навчальних інституцій Чернігівщини в період формування командно - адміністративної системи періоду культу особи Сталіна. *Сіверщина в історії України*. Матеріали сьомої науково-практичної конференції (23 – 24 жовтня 2008 р.) : збірник наукових праць. Суми, 2008. С. 191 – 197.
43. Мошик І. В. Особливості та проблеми формування студентського контингенту вузів Чернігівщини у 30-ті роки ХХ ст. *Сіверщина в історії України*: збірник наукових праць. Вип. 3. К. – Глухів. С. 302 – 306.
- а. Мошик І. В. Політичні репресії викладацького складу вишів Чернігівщини у 20-ті – 30-ті роки ХХ ст. *Сіверщина в історії України* : збірник наукових праць. Вип. 4. К. – Глухів, 2011. С. 401–406.
44. Мошик І. В. Повсякденне життя студентської молоді Глухова у 20-ті – 30-ті роки ХХ ст. *Сіверщина в історії України* : збірник наукових праць. Вип. 5. К. – Глухів, 2012. С. 332–335.
45. Мошик І. В. Джерельна база дослідження вищих навчальних закладів Чернігівщини у 20-ті – 30-ті роки ХХ ст. *Ніжинська старовина* 2012. Вип. 14. С. 74 – 78.
46. Мошик І. В. Історіографічні проблеми діяльності вишів Чернігівщини у 20-ті – 30-ті роки ХХ ст. *Сіверщина в історії України* : збірник наукових праць. Вип. 6. К. – Глухів, 2013. С. 464–472.
47. Мошик І. В. Роль вищих навчальних закладів Чернігівщини у підготовці української інтелігенції (20- ті – 30-ті роки ХХ ст.): автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук: спеціальність 090012 «Українознавство». Київ, 2011. 20 с.
48. Про надання Глухівському державному педагогічному університету імені Олександра Довженка статусу національного: Указ Президента України від 1 жовтня 2009 р., № 792 / 2009. *Офіційний вісник України*. Київ, 2009. № 77.С. 11.
49. Про утворення Глухівського Державного педагогічного університету : Постанова Кабінету Міністрів України. *Офіційний вісник України*. К., 2001. № 20. С. 292.
50. Раєвський В. Ю., Ільїн О. Л. З історії викладання математики в Глухівському педінституті (повоєнний період). *Історія і сучасність педагогічної освіти в Україні*. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 120-літтю Глухівського педагогічного інституту і 100-річчю з дня народження його випускника О. Довженка. (25 – 26 жовтня 1994 року). Част. 1. Глухів, 1994. С. 20 – 21.
51. Сумщина в іменах . Енциклопедичний довідник; головний редактор В. Б. Звагельський. Суми: «АС – Медіа», Сумський державний університет. 2003. 603 с.
52. Ткаченко В. К. Глухів: історико-краєзнавчий нарис. Харків: Прапор, 1968. 143 с.

53. Ткаченко В. Глухів: фотонарис. Харків: Прапор, 1974. 28 с.
54. Чирва В. Ф. Глухівський педінститут – найстаріший педвуз України. *Історіографічна спадщина науки історії України (погляд з кінця XX ст.)*. Матеріали Всеукраїнської науково-освітньої конференції (грудень 1996 р.) Київ, 1996 С. 77–79.
55. Шляхами подвигу і слави: викладачі, співробітники та студенти Глухівського педагогічного на фронтах Великої Вітчизняної війни: книга пам'яті; керівник авторського колективу О. Маслов; керівник проекту В. А. Борисенко. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О Довженка, 2010. 62 с.